

Dep. Budżetowy

116

DECYZJA NR 171 / MON MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 31 lipca 2001 r.

w sprawie wprowadzenia „Zasad metodycznych opracowywania norm budżetowych i wskaźników kosztów utrzymania wojsk dla potrzeb planowania i prognozowania budżetowego w resorcie obrony narodowej” oraz sposobu ustalania, wykorzystania, trybu wydawania oraz uaktualniania norm budżetowych i wskaźników kosztów.

Na podstawie § 1 pkt 8 lit. a) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1996 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Obrony Narodowej (Dz.U. Nr 94, poz. 426), ustalam:

1. Wprowadza się do użytku w Ministerstwie Obrony Narodowej „Zasady metodyczne opracowywania norm budżetowych i wskaźników kosztów utrzymania wojsk dla potrzeb planowania i prognozowania budżetowego w resorcie obrony narodowej”, zwane dalej „zasadami metodycznymi”, stanowiące załącznik do decyzji.

2. Na podstawie części I zasad metodycznych dyrektorzy (szefowie, dowódcy, komendanci) komórek i jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej, przy współdziałaniu dysponentów środków budżetowych drugiego stopnia oraz dysponentów środków budżetowych trzeciego stopnia bezpośrednio podległych dysponentowi głównemu, opracowują w zakresie wynikającym z decyzji:

- 1) Szef Generalnego Zarządu Rozpoznania Wojskowego-P2, przy współdziałaniu dowódców rodzajów Sił Zbrojnych i Szefa Generalnego Zarządu Operacyjnego-P3 — normy budżetowe obejmujące wydatki na:
  - a) mapy i wydawnictwa służby topograficznej,
  - b) sprzęt powszechnego użytku służby topograficznej oraz urządzenia do satelitarnego systemu pozycjonowania GPS,
  - c) opłaty związane z pozyskiwaniem informacji hydrometeorologicznych dla rodzajów Sił Zbrojnych;
- 2) Szef Generalnego Zarządu Operacyjnego-P3 — normy budżetowe obejmujące wydatki na środki bojowe używane w szkoleniu żołnierzy, pododdziałów i oddziałów wojskowych;
- 3) Szef Generalnego Zarządu Logistyki-P4 — normy budżetowe obejmujące wydatki na:
  - a) poszczególne świadczenia rzeczowe przysługujące żołnierzom i pracownikom wojska,
  - b) materiały kancelaryjne i druki,
  - c) przewóz osób, uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz środków bojowych i materiałowych,
  - d) materiały pędne i smary w zakresie bieżącego zużycia,

- e) sprzęt powszechnego użytku służby żywnościowej,
  - f) leki i materiały medyczne oraz inne zamierzenia realizowane ze środków budżetowych,
  - g) naprawę amunicji i raket ogólnowojskowych,
  - h) ocenę bezpieczeństwa środków bojowych,
  - i) żywność utrzymywaną w zapasach wojennych,
  - j) rotację zapasów żywności, na które stosuje się ceny rozliczeniowe (ewidencyjne),
  - k) karmę dla psów;
- 4) Szef Generalnego Zarządu Dowodzenia i Łączności-P6 — normy budżetowe obejmujące wydatki na:
    - a) użytkowanie abonenckich urządzeń końcowych w systemie telekomunikacyjnym Ministerstwa Obrony Narodowej,
    - b) eksploatację systemów łączności i informatyki,
    - c) eksploatację sprzętu i urządzeń łączności i informatyki pracujących w tych systemach;
  - 5) Szef Zarządu Obrony Terytorialnej — normy budżetowe obejmujące wydatki na systemy i urządzenia alarmowe wykorzystywane w ochronie obiektów wojskowych;
  - 6) Dyrektor Departamentu Infrastruktury — normy budżetowe obejmujące wydatki na:
    - a) sprzęt kwaterunkowy zaliczany do środków trwałych o charakterze wyposażenia oraz drobny sprzęt,
    - b) eksploatację nieruchomości, w tym: energię elektryczną, energię cieplną zakupioną, gaz, paliwa stałe i płynne, materiały i sprzęt do utrzymania czystości, usługi komunalne, wodę i ścieki, opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska, opłaty i podatki,
    - c) zapasy środków materiałowych utrzymywane według odrębnych przepisów (według rodzajów),
    - d) utrzymanie, konserwację, remonty i dzierżawę wojskowych bocznic kolejowych,
    - e) utrzymanie i eksploatację bazy szkoleniowej;
  - 7) Dyrektor Departamentu Budżetowego — normy budżetowe obejmujące wydatki na:
    - a) wydatki okolicznościowe,
    - b) podróże służbowe krajowe i przejazdy urlopowe;
  - 8) Dyrektor Departamentu Wojskowych Spraw Zagranicznych — normy budżetowe obejmujące wydatki na zabezpieczenie pobytu delegacji zagranicznych w ramach kontaktów z Siłami Zbrojnymi RP;

- 9) Dyrektor Departamentu Społeczno – Wychowawczego — normy budżetowe obejmujące wydatki na:
  - a) zakup technicznych środków audiowizualnych, sprzętu poligraficznego i kulturalno-oświatowego, remont i konserwację oraz zakup części zamiennych i materiałów konserwacyjnych do tego sprzętu, odznaki tytułów honorowych i białą broń do wyróżnienia żołnierzy, pododdziałów i oddziałów wojskowych, abonament za sprzęt radiowo-telewizyjny użytkowany w wojsku oraz prasę i inne wydawnictwa wykorzystywane w działalności służbowej,
  - b) działalność oświatowo-wychowawczą;
- 10) Dyrektor Departamentu Spraw Socjalnych – normy budżetowe obejmujące wydatki na rekonwersję;
- 11) Komendant Centrali Wojskowe Misje Pokojowe – normy budżetowe obejmujące wydatki na wyposażenie i utrzymanie polskich przedstawicielstw wojskowych przy dowództwach i organizacjach międzynarodowych;
- 12) Szef Inspektoratu Wojskowej Ochrony Przeciwpožarowej – normy budżetowe obejmujące wydatki na sprzęt pożarniczy zaliczany do środków trwałych o charakterze wyposażenia i środki gaśnicze;
- 13) dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych – normy budżetowe obejmujące wydatki na utrzymanie w sprawności uzbrojenia i sprzętu wojskowego, w zakresie:
  - a) Dowódca Wojsk Lądowych – techniki lądowej, w tym sprzętu przeładunkowego oraz sprzętu zabezpieczenia ruchu wojsk,
  - b) Dowódca Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej – techniki lotniczej i naziemnej wojsk lotniczych,
  - c) Dowódca Marynarki Wojennej – techniki morskiej.

3. Normatywne potrzeby środków finansowych w zakresie wydatków na:

- 1) usługi remontowe uzbrojenia i sprzętu będącego na wyposażeniu wojska, które są realizowane w zakładach specjalistycznych, ustala Szef Generalnego Zarządu Logistyki P-4, przy współudziale dowódców rodzajów Sił Zbrojnych;
- 2) konserwację i remonty budynków, budowli i stałych urządzeń technicznych będących w zasobach wojska ustala Dyrektor Departamentu Infrastruktury, przy współudziale dowódców rodzajów Sił Zbrojnych.

4. Na podstawie części II zasad metodycznych szefowie organów finansowych komórek i jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej wskazanych w decyzji, opracowują następujące jednostkowe wskaźniki kosztów:

- 1) utrzymania stanów osobowych w zakresie:
  - a) uposażeń, wynagrodzeń i pozostałych należności pieniężnych żołnierzy i pracowników wojska,
  - b) żywienia, umundurowania, leczenia, zakwaterowania;
- 2) szkolenia;

- 3) świadczeń rzeczowych związanych z utrzymaniem polskich przedstawicielstw wojskowych przy międzynarodowych dowództwach wojskowych i Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego;
- 4) pobytu delegacji zagranicznych w ramach kontaktów z Siłami Zbrojnymi RP;
- 5) pobytu delegacji Sił Zbrojnych RP za granicą w ramach kontaktów zagranicznych;
- 6) całkowitych kosztów funkcjonowania jednostki wojskowej (rodzaju Sił Zbrojnych) na osobę.

5. Jednostkowe wskaźniki kosztów opracowują według zasad i w układzie określonym w zasadach metodycznych:

- 1) szefowie organów finansowych dysponentów środków budżetowych trzeciego stopnia — za jednostki budżetowe posiadające odrębny etat, będące na ich zaopatrzeniu;
- 2) właściwi szefowie finansów (równorzędni) rodzajów Sił Zbrojnych (równorzędnych) — za dany rodzaj Sił Zbrojnych (równorzędny);
- 3) Dyrektor Departamentu Budżetowego — za Siły Zbrojne.

6. Normy budżetowe, o których mowa w pkt 2 ppkt 13, opracowuje się według zasad i w układzie zawartym w szczegółowej metodyce opracowanej przez Szefa Generalnego Zarządu Logistyki-P4, koordynującego prace w tym zakresie.

7. Zbiorcze wskaźniki kosztów na poszczególne jednostki organizacyjne Sił Zbrojnych opracowują, według zasad i w układzie określonym w zasadach metodycznych, właściwi szefowie finansów (równorzędni) rodzajów Sił Zbrojnych (równorzędnych), w oparciu o sprawozdania dotyczące ewidencji kosztów, a na poszczególne komórki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej — Dyrektor Departamentu Administracyjno-Koordynacyjnego.

8. Prace w zakresie opracowywania norm budżetowych i wskaźników kosztów koordynuje Dyrektor Departamentu Budżetowego, który w szczególności:

- 1) określa metodologię ich opracowywania;
- 2) udziela pomocy fachowej w procesie opracowywania norm budżetowych;
- 3) inicjuje opracowywanie norm i wskaźników kosztów dla poszczególnych dziedzin gospodarki wojska i ich aktualizację;
- 4) dokonuje oceny możliwości sfinansowania skutków wdrożenia norm budżetowych i wskaźników kosztów;
- 5) prowadzi rejestr norm budżetowych i wskaźników kosztów;
- 6) określa szczegółowe zasady ewidencjonowania kosztów;
- 7) wydaje corocznie katalog norm budżetowych i wskaźników kosztów.

9. Dyrektorzy (szefowie, dowódcy, komendanci) komórek i jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej są zobowiązani do:

- 1) współpracy z Dyrektorem Departamentu Budżetowego w zakresie ustalania zasad metodycznych;
- 2) zbierania z wytypowanych jednostek wojskowych danych wejściowych niezbędnych do ustalania norm, analizy tych danych oraz opracowywania norm budżetowych.

10. Projekty decyzji i rozkazów wprowadzających normy budżetowe oprócz uzgodnień, o których mowa w § 5 ust. 5 i w § 7 ust. 4 Regulaminu Organizacyjnego Ministerstwa Obrony Narodowej, podlegają uzgodnieniu z Dyrektorem Departamentu Budżetowego. Projekty dotyczące komórek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej podlegają uzgodnieniu również z Dyrektorem Generalnym.

11. Normy budżetowe do stosowania wprowadzają:

- 1) Sekretarz Stanu – I Zastępca Ministra Obrony Narodowej, podsekretarze stanu i Dyrektor Generalny – normy opracowane w podporządkowanych im komórkach organizacyjnych i bezpośrednio podporządkowanych jednostkach organizacyjnych;
- 2) dyrektorzy komórek organizacyjnych podległych bezpośrednio Ministrowi Obrony Narodowej – normy opracowane w tych komórkach oraz jednostkach organizacyjnych bezpośrednio podległych tym dyrektorom;
- 3) Szef Sztabu Generalnego WP – normy opracowane w komórkach organizacyjnych Sztabu Generalnego oraz w dowództwach rodzajów Sił Zbrojnych.

12. Wskaźniki kosztów wprowadza do stosowania Dyrektor Departamentu Budżetowego.

13. Normy budżetowe aktualizuje się co najmniej raz w roku kalendarzowym, w oparciu o ceny obowiązujące na dzień 1 stycznia tego roku. Uaktualnione normy należy opracować i wydać najpóźniej do dnia 30 marca każdego roku kalendarzowego.

14. Normatywy, o których mowa w pkt 3, należy opracować i przesłać do Dyrektora Departamentu Budżetowego i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych w terminie do dnia 30 marca każdego roku kalendarzowego.

15. Wskaźniki kosztów opracowuje się na każdy rok kalendarzowy, w terminie:

- 1) do dnia 20 lutego – opracowywane przez szefów organów finansowych dysponentów środków budżetowych trzeciego stopnia;
- 2) do dnia 10 marca – opracowywane przez właściwych szefów finansów (równorzędnych) rodzajów Sił Zbrojnych (równorzędnych);
- 3) do dnia 30 marca – opracowywane przez Dyrektora Departamentu Budżetowego.

16. Tryb określony w pkt 11 i 13 nie obowiązuje w przypadku, gdy przepisy szczegółowe dotyczące danej normy stanowią inaczej.

17. Sekretarz Stanu – I Zastępca Ministra Obrony Narodowej, Szef Sztabu Generalnego WP, podsekretarze stanu, Dyrektor Generalny oraz dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych – stosownie do posiadanych kompetencji – w podległych komórkach organizacyjnych podejmują działania mające na celu realizację poszczególnych przedsięwzięć w terminach określonych w decyzji.

18. Traci moc decyzja Nr 89/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 maja 1999 r. w sprawie wprowadzenia "Zasad metodycznych opracowywania norm budżetowych i wskaźników kosztów utrzymania wojsk dla potrzeb planowania budżetowego w resorcie obrony narodowej" oraz sposobu ustalania, wykorzystania, trybu wydawania, uaktualniania norm budżetowych i wskaźników kosztów.

19. Decyzja wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *B. Komorowski*

Załącznik do decyzji Nr 171/MON
Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 lipca 2001 r.
(Dz. Urz. MON Nr 14, poz. 116)

ZASADY METODYCZNE OPRACOWYWANIA NORM BUDŻETOWYCH I WSKAŹNIKÓW KOSZTÓW UTRZYMANIA WOJSK DLA POTRZEB PLANOWANIA I PROGNOZOWANIA BUDŻETOWEGO W RESORCIE OBRONY NARODOWEJ

PODSTAWOWE POJĘCIA

Użyte w metodyce określenia oznaczają:

1. Wojskowa jednostka budżetowa — jednostka wojskowa, której dowódca (kierownik) posiada uprawnienia dysponenta środków budżetowych trzeciego stopnia.

2. Limit wydatków publicznych — ustalona na podstawie odrębnych przepisów górna dopuszczalna granica określonych wydatków w planie finansowym wojskowej jednostki budżetowej.

3. Norma — przyjęty i zatwierdzony przez upoważnioną osobę funkcyjną danego szczebla organizacyjnego Ministerstwa Obrony Narodowej dokument ustalający – do powszechnego i wielokrotnego stosowania – reguły i zasady postępowania w danej dziedzinie działalności, zakazy i nakazy, górne lub dolne granice, miary, wagi, ilości i inne determinanty konieczne do prawidłowego sterowania działalnością sił zbrojnych. Jako miernik techniczno-ekonomiczny służy do celów planowania, zarządzania i oceny działalności szkoleniowo-gospodarczej.

4. Norma rzeczowa - wyrażona w jednostkach naturalnych, uzasadniona pod względem technicznym i technologicznym, przypadająca na jednostkę czasu lub jednostkę wykonywanej pracy, ilość materiałów eksploatacyjnych, energii itp. niezbędna do prawidłowego funkcjonowania maszyn i urządzeń oraz realizacji zadań szkoleniowo – gospodarczych w określonych warunkach techniczno – organizacyjnych.

5. Norma zużycia — maksymalne, dopuszczalne zużycie części zamiennych, energii, paliwa i innych materiałów eksploatacyjnych związanych z eksploatacją urządzeń oraz realizacją określonych zadań na jednostkę odniesienia.

6. Norma środków materiałowych — ilość środków materiałowych obliczonych na jednego użytkownika, jednostkę uzbrojenia lub sprzętu w jednostce czasu albo na jednostkę wykonywanej pracy. Jest to jeden z rodzajów normy zużycia.

7. Norma używalności — okres użytkowania uzbrojenia wojskowego i sprzętu technicznego od momentu wprowadzenia do użytku (wydania z magazynu), aż do całkowitego zużycia (spisania z ewidencji księgowej). Norma ta nie ma zastosowania do materiałów jednorazowego użytku.

8. Norma budżetowa — wyrażona w jednostkach pieniężnych norma rzeczowa. Docelowo normy budżetowe powinny określać koszty normatywne zadań.

9. Normatyw — skalkulowana i przyjęta do planowania finansowego górna granica zużycia środków na usługę lub zadanie, oparta na technicznie uzasadnionym zużyciu sił i środków w warunkach prawidłowej organizacji działania i prawidłowo zastosowanych poziomach cen, stawek płac, itp.

10. Uzbrojenie i sprzęt wojskowy — sprzęt techniczny oraz wyposażenie przeznaczone na potrzeby Sił Zbrojnych RP.

11. Tabela należności — dokument ustalający rodzaj i ilość materiałów, uzbrojenia i sprzętu oraz wyposażenia przysługującego żołnierzowi, pracownikowi wojska albo poszczególnym pododdziałom na urządzenie lub określoneemu rodzajowi jednostki wojskowej w warunkach garnizonowych i polowych.

12. Koszt — wynikająca z ewidencji księgowej, przypadająca na jednostkę czasu, wartość celowego zużycia rzeczowych składników majątku, usług obcych, wynagrodzenia za pracę oraz nakładów pieniężnych w związku z realizacją określonych zadań danej jednostki (komórki) organizacyjnej.

13. Wskaźnik kosztów — wielkość wyrażająca stosunek poniesionego kosztu do czynnika odniesienia (żołnierz, pracownik wojska, budynek, jednostka sprzętu, jednostka organizacyjna itp.).

14. Umorzenie — księgowe ujęcie, w drodze dokonywanych okresowych lub jednorazowych odpisów, zmniejszenia wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, uwzględniające postęp naukowo-techniczny i zużycie fizyczne oraz prawne, a także inne ograniczenia, wpływające na okres ich gospodarczo uzasadnionego używania.

15. Remont bieżący — wymiana uszkodzonych części lub mechanizmów w celu przywrócenia sprawności technicznej i użytkowej uzbrojenia i sprzętu.

16. Remont konserwacyjny — podtrzymanie sprawności sprzętu, która uległa obniżeniu na skutek upływu czasu i starzenia się sprzętu. Polega na wymianie elementów, zespołów i podzespołów.

17. Remont główny — odtworzenie resursu międzyremontowego uzbrojenia i sprzętu, które wykonuje zakład specjalistyczny.

CZĘŚĆ I

ZASADY METODYCZNE OPRACOWYWANIA NORM BUDŻETOWYCH

1. Cel opracowywania norm budżetowych.

- 1) usprawnienie i zracjonalizowanie planowania i prognozowania budżetowego poprzez zastosowanie norm w systemach informatycznych oraz algorytmie podziału limitu wydatków budżetowych dla poszczególnych dysponentów środków budżetowych;
- 2) wprowadzenie jednolitych reguł oraz zasad umożliwiających określanie w sposób obiektywny wielkości optymalnych potrzeb finansowych na realizację określonych zadań;
- 3) określenie kosztów normatywnych i ich odchyłeń w odniesieniu do kosztów rzeczywistych oraz przeprowadzenie związanych z tym analiz.

2. Rodzaje norm budżetowych.

Ze względu na stopień szczegółowości, zaleca się opracowanie następujących rodzajów norm budżetowych:

- 1) jednostkowe (cząstkowe);
- 2) zbiorcze (scalone).

Normy jednostkowe obejmują jeden, niepodzielny rodzaj wydatku publicznego, który jest realizowany na pojedyncze zamierzenia, w większości z jednego paragrafu klasyfikacji wydatków publicznych (dziennie, miesięcznie, rocznie) w odniesieniu do żołnierza, pracownika, itp., np. wydatki na żołnierza dotyczące żywienia, zużycia środków bojowych, materiałów administracyjno-biurowych, zużycia leków i środków opatrunkowych.

Normy zbiorcze są to ustalone kwoty wydatków na finansowanie określonego zadania (przedsięwzięcia) w ciągu roku w odniesieniu do określonego podmiotu (jednostki organizacyjnej). Obejmują one całość wydatków publicznych realizowanych w ramach jednego lub wielu paragrafów klasyfikacji wydatków publicznych, odnoszonych do danej, umownej jednostki obliczeniowej, zwanej także jednostką miary lub jednostką kalkulacyjną. Jednostką tą może być np. dany rodzaj sił zbrojnych lub jednostki wojskowej, grupa urządzeń tego samego rodzaju, pododdział w jednostce wojskowej. Normy te mogą mieć różny stopień scalenia w zależności od potrzeb wynikających z przeprowadzonych analiz finansowo-ekonomicznych i przedsięwzięć planistycznych.

Zaleca się opracowywanie w pierwszej kolejności norm jednostkowych (cząstkowych), a więc najbardziej zróżnicowanych i dających się dokładnie wyliczyć, a następnie opracowywanie na ich podstawie norm zbiorczych (scalonych). Normy jednostkowe umożliwią precyzyjne planowanie przez dysponentów środków budżetowych trzeciego stopnia wydatków budżetowych na realizację pojedynczych zadań.

Normy budżetowe opracowuje się w oparciu o obowiązujące przepisy, określające normy i normatywy ilościowego zużycia środków materiałowych (rzeczowe i eksploatacyjne), okresy używalności ujęte w tabelach należności, programy szkolenia, itp.

3. Ogólne zasady i metody opracowywania norm budżetowych.

3.1. Ogólne wymogi konieczne do uwzględnienia przy opracowywaniu norm budżetowych.

1. Normy budżetowe powinny określać w wyrażeniu pieniężnym wielkość nakładów — niezbędnych do sprawnego realizacji określonych zadań, zapewniających utrzymanie wymogów gotowości bojowej, założonego poziomu wyszkolenia i standardu zaspokojenia potrzeb żołnierzy i pracowników wojska oraz wykonanie prac i usług potrzebnych dla funkcjonowania jednostek.

2. Normy budżetowe opracowuje się dla zadań realizowanych w systemie ciągłym (tzw. powtarzalnych). Przy opracowywaniu norm należy preferować **przeliczenie należności rzeczowych na formę wartościową**.

3. Nie zaleca się opracowywania norm budżetowych na zadania jednorazowe w zakresie wydatków na naukę, postęp techniczny i badania oraz wydatków inwestycyjnych (na zakup uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz inwestycje budowlane i prace naukowo-badawcze, remonty główne i konserwacyjne uzbrojenia i sprzętu będącego na wyposażeniu wojska, remonty budynków i budowli oraz stałych urządzeń technicznych będących w zasobach wojska). Na usługi remontowe uzbrojenia i sprzętu (remonty główne i konserwacyjne realizowane w zakładach specjalistycznych) oraz remonty budynków i budowli oraz stałych urządzeń technicznych ustala się roczne normatywne potrzeby. Normatywne potrzeby środków finansowych ustala się w oparciu o „Plany eksploatacji uzbrojenia i sprzętu będącego na wyposażeniu wojska”.

4. Normy budżetowe powinny uwzględniać specyfikę działania poszczególnych rodzajów jednostek wojskowych, specyfikę dziedzin działalności oraz warunki realizacji zadań szkoleniowo-gospodarczych, w związku z czym mogą być różnicowane na tę samą jednostkę odniesienia. W przypadku, gdy norma nie wynika wprost z przeliczenia stanu rzeczowego na wartościowy, normą budżetową powinna być wartość średnia ustalona na podstawie zbioru przeanalizowanych wielkości wydatków ponoszonych przez tego samego rodzaju jednostki wojskowe (pododdziały) realizujące zadania w porównywalnych warunkach. Ustalenie normy budżetowej na

podstawie danych z wielu jednostek wojskowych (pododdziałów) ma na celu zapewnienie obiektywności ustalonej normy i uniknięcie błędu, który mógłby być popełniony w przypadku uznania za normę wydatku na przykładzie tylko jednej wybranej jednostki wojskowej (pododdziału). Niektóre normy wynikać będą z zasad lub przepisów ujętych w obowiązujących aktach prawnych lub też wymagać będą przeprowadzenia stosownych badań.

5. Normą budżetową powinny być objęte te same rodzaje wydatków ponoszonych przez wojskowe jednostki budżetowe dla zaspokojenia określonych potrzeb.

6. Normy budżetowe opracowuje się na jednego żołnierza, jednego pracownika wojska, jedną jednostkę uzbrojenia lub sprzętu wojskowego albo określone zadanie, itp.

3.2. Metody opracowywania norm budżetowych.

Normy budżetowe mogą być opracowywane na podstawie danych statystycznych oraz uproszczonych analiz, jak również metodą analityczno-badawczą z zastosowaniem metod matematycznych.

Metoda statystyczna polega na wyznaczeniu normy budżetowej na podstawie faktycznych danych o wydatkach poniesionych w ubiegłym okresie przez jednostki wojskowe na wykonanie w przeszłości takich samych zadań bez szczegółowej analizy struktury wydatków objętych tą normą oraz szczegółowego badania wpływu różnych czynników na poszczególne składniki normowanych wydatków. Wartość średnia obliczona na podstawie faktycznie poniesionych wydatków przez jednostkę wojskową jest ustalana zazwyczaj w powiązaniu z określoną jednostką odniesienia (np. wydatek przypadający na jednego żołnierza, pracownika wojska). Metoda ta może być stosowana jedynie wtedy, gdy normy budżetowe ustala się dla jednorodnych jakościowo grup jednostek wojskowych (takich samych rodzajów), tych samych zadań i warunków ich wykonania.

Metoda porównawcza polega na porównaniu według jednego lub dwóch zasadniczych czynników normowanego zadania z podobnymi zadaniami zrealizowanymi przez jednostki wojskowe w ubiegłym okresie, dla których wielkości norm zostały odpowiednio usystematyzowane i opracowane w formie tablic, wykresów lub wzorów empirycznych.

Metoda przeliczeniowa polega na określeniu normy budżetowej poprzez przeliczenie należności rzeczowych na formę wartościową.

Metoda analityczno-badawcza polega na zastosowaniu metod matematycznych pozwalających na określenie zależności wydatku od kilku czynników ilościowych w postaci wzoru matematycznego (funkcji). Celem zapewnienia właściwej jakości norm budżetowych w wojsku, upoważnione jednostki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej, podczas opracowywania norm budżetowych powinny stosować te metody, które pozwalają na dokonanie wyboru i ścisłego powiązania właściwego czynnika lub kilku czynników, które w sposób istotny wpływają na wielkość wydatków, a więc są rzeczywistymi nośnikami wydatków. Według tej metody norma budżetowa może być wyznaczona na podstawie obliczenia dokonanego według z góry opracowanego wzoru matematycznego albo odpowiednio opracowanych tablic uwzględniających zależności pomiędzy wydatkiem i czynnikiem.

3.3. Etapy opracowywania norm budżetowych.

Prace związane z ustaleniem norm budżetowych powinny być poprzedzone zebraniem informacji o:

- 1) wszystkich stosowanych obecnie w dziedzinie lub działalności nadzorowanej normach budżetowych opracowanych bezpośrednio w wyrażeniu pieniężnym;
- 2) wszelkich uzasadnionych należnościach (normach) rzeczowych dających się przekształcić w normy budżetowe;
- 3) obowiązujących (w dziedzinie lub działalności nadzorowanej) normach eksploatacyjnych, zużycia środków materiałowych, okresach używalności, tabelach należności oraz normatywach;
- 4) wydatkach dotychczas nie objętych takimi normami, a uznanych przez instytucje nadzorujące dany typ działalności za celowe do znormowania.

Zakres prac związanych z ustaleniem norm budżetowych zależy od wielu elementów takich, jak: przyjęte metody opracowywania norm budżetowych, liczba i rodzaj jednostek wojskowych, których dane służą do opracowania normy budżetowej, liczba czynników wpływających na wielkość normowanego wydatku itp. Ze względu na to, iż przebieg wszystkich prac jest na ogół podobny, w procesie opracowania norm budżetowych można umownie wyróżnić kilka etapów.

Typowy przebieg prac nad ustaleniem norm budżetowych powinien obejmować cztery etapy, a mianowicie:

- 1) określenie i przyjęcie koncepcji prac związanych z opracowaniem danej normy;
- 2) zbieranie i analiza danych do opracowania norm budżetowych;
- 3) opracowanie i uzgodnienie projektów norm budżetowych;
- 4) wydanie decyzji (rozkazu) wprowadzającego normę.

W etapie pierwszym komórki i jednostki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej opracowujące normę budżetową ustalają koncepcję całości prac związanych z opracowaniem danej normy, tzn. określają skład wydatków obejmowanych daną normą, czynniki ilościowe wpływające na wielkość wydatków oraz czynniki jakościowe stanowiące podstawę podziału jednostek wojskowych na porównywalne rodzaje (grupy). Typowane są

również jednostki wojskowe, z których zbierane będą dane wejściowe do ustalania norm, oraz przygotowywane wzory ankiet (jeżeli dane wejściowe zbiera się drogą ankietyzacji).

W etapie drugim następuje rozesłanie ankiet do wytypowanych jednostek wojskowych. Zbieranie informacji w tej formie nie jest konieczne w przypadku przekształcania obowiązującej normy rzeczowej w normę budżetową oraz gdy normę budżetową można opracować odgórnie np. na żywnienie żołnierzy, umundurowanie.

W etapie trzecim dokonuje się obliczeń związanych z końcowym opracowaniem norm budżetowych (określenie średnich wydatków) i nadaje normom formę użytkową oraz dokonuje się rozliczenia skutków ich zastosowania.

Opracowane normy budżetowe powinny zawierać także część opisową, w której będą zawarte wszelkie niezbędne informacje na temat stosowania tych norm. Do części opisowej norm budżetowych zalicza się:

- 1) objaśnienie treści danego zbioru (kategoria wydatków publicznych objętych normami, wydatki wyłączone z norm), zakresu stosowania norm (dla jakiego rodzaju jednostek wojskowych) oraz ich przeznaczeniu;
- 2) opis postaci układu norm (jeżeli złożoność tego układu wymaga objaśnienia);
- 3) opis czynników jakościowych będących podstawą zróżnicowania norm budżetowych dla odrębnych grup (rodzajów) jednostek wojskowych oraz warunkujących aktualność norm;
- 4) objaśnienia zasad korzystania z norm budżetowych (sposób posługiwania się równaniami, tabelami, tryb podejmowania decyzji w sprawach związanych ze stosowaniem norm budżetowych).

Ostateczna postać użytkowa każdego zbioru norm budżetowych powinna zapewnić w praktyce łatwość korzystania z tych norm i jednoznaczność interpretacji warunków ich zastosowania. Z tego względu wszelkie niezbędne informacje opisowe mają bardzo istotne znaczenie.

Gotowe projekty norm budżetowych, uzupełnione częścią opisową, odpowiednimi przepisami podlegają uzgodnieniu z zainteresowanymi komórkami i jednostkami organizacyjnymi Ministerstwa Obrony Narodowej i dowództwami rodzajów sił zbrojnych. W oparciu o zgłoszone uwagi w trakcie uzgodnień komórka opracowująca normę budżetową opracowuje ostateczną wersję projektu normy.

Etap czwarty obejmuje wydanie decyzji (rozkazu) wprowadzającej normy budżetowe, opublikowanie i ich wdrażanie, sprawdzanie skutków ich zastosowania oraz stałe uaktualnianie norm.

3.4. Zbieranie i analiza danych dotyczących opracowywanych norm budżetowych.

Dane wejściowe poddaje się analizie. Zawarte w ankietach dane wejściowe do ustalenia normy budżetowej powinny obejmować informacje o wielkości i strukturze przewidzianych do normowania rocznych wydatków publicznych, poniesionych na funkcjonowanie wojskowych jednostek budżetowych oraz wartości czynników ilościowych. Dane te należy ustalać na podstawie ewidencji księgowej prowadzonej w wojskowych jednostkach budżetowych oraz innych dokumentów określających wartości czynników. Jednostka wojskowa objęta ankietą powinna ją wypełnić w ciągu 30 dni od daty jej otrzymania i po wypełnieniu przesłać do zainteresowanej instytucji. Na podstawie zebranych ankiet dokonuje się zestawienia zebranych materiałów oraz ich analizy, której celem jest:

- 1) stwierdzenie istnienia i charakteru zależności wydatków publicznych od czynników ilościowych oraz wyeliminowanie czynników nieistotnych;
- 2) ocena jednorodności (porównywalności) grup poszczególnych rodzajów jednostek wojskowych przewidzianych do objęcia tymi samymi normami oraz wyeliminowanie tych jednostek wojskowych, których wydatki publiczne odbiegają od średnich wydatków w poszczególnych zbiorach danych.

3.5. Zasady wdrażania i weryfikacji norm budżetowych.

Projekty norm budżetowych, przed ich zatwierdzeniem, powinny być przeanalizowane i według przyjętych ustaleń organizacyjnych uzgodnione z zainteresowanymi komórkami i jednostkami organizacyjnymi Ministerstwa Obrony Narodowej oraz dowództwami rodzajów sił zbrojnych. Do uzasadnienia projektu normy budżetowej załącza się rozliczenie przewidywanych skutków jej zastosowania.

Obowiązkiem strony opiniującej jest wnikliwe rozpatrzenie projektu normy budżetowej, przeanalizowanie jego postanowień i przygotowanie uwag o charakterze konstruktywnym. Nie wystarczy w opinii wskazać punkty, na które opiniodawca się nie zgadza, powinien on podać konkretne propozycje zmian.

Normy budżetowe do stosowania wprowadzane są decyzją (rozkazem) osoby uprawnionej.

W dokumencie wprowadzającym normę budżetową należy podać tytuł normy, termin od kiedy norma ma zastosowanie, dla jakich jednostek ma zastosowanie i w jakich celach powinna być wykorzystana. Normy powinny być opracowane z takim wyprzedzeniem, żeby mogły być wykorzystywane już przy opracowywaniu projektu budżetu resortu obrony narodowej na rok następny.

Decyzje (rozказы) wprowadzające normy budżetowe są powielane przez instytucję opracowującą i przekazywane wszystkim komórkom organizacyjnym Ministerstwa Obrony Narodowej oraz dowództwom rodzajów sił zbrojnych. Ponadto do Departamentu Budżetowego instytucja, która opracowała daną normę, przekazuje na dyskietce komputerowej treść zatwierdzonej normy i szczegółowe wyliczenia dotyczące opracowanej normy w formie tabel w arkuszu kalkulacyjnym EXCEL.

Opracowane normy budżetowe podlegają okresowej, a w uzasadnionych przypadkach doraźnej weryfikacji, w uzgodnieniu z właściwymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Obrony Narodowej i jednostkami organizacyjnymi resortu obrony narodowej.

Proces badania i zabezpieczenia aktualności norm i normatywów zużycia środków materiałowych (rzeczowe i eksploatacyjne), tabel należności i ujętych w nich okresach używalności, programów szkolenia wojsk należy traktować jako proces ciągły.

CZĘŚĆ II

ZASADY METODYCZNE OPRACOWYWANIA WSKAŹNIKÓW KOSZTÓW

1. Cel opracowywania wskaźników kosztów.

Wskaźniki kosztów wykorzystuje się do:

- 1) programowania i prognozowania wydatków publicznych;
- 2) ustalania bazy danych kosztowych w systemie zarządzania zasobami obronnymi DRMM;
- 3) ustalania wysokości kosztów, których zwrot na rzecz Ministerstwa Obrony Narodowej określony jest na podstawie odrębnych przepisów, np. zwrot kosztów utrzymania żołnierza zawodowego (kandydata) w przypadku zwolnienia ze służby wojskowej przed odbyciem służby obowiązkowej;
- 4) wyceny (szacunku) usług świadczonych przez wojskowe jednostki budżetowe, których wartości nie można określić przy użyciu innych parametrów;
- 5) ustalania dla potrzeb algorytmu, współczynników korygujących limity środków budżetowych ustalone w oparciu o normy budżetowe.

2. Rodzaje wskaźników kosztów.

Z uwagi na zakres i sposób ewidencjonowania kosztów opracowuje się:

- 1) jednostkowe wskaźniki kosztów;
- 2) zbiorcze wskaźniki kosztów.

W ramach jednostkowych wskaźników kosztów wyróżnia się:

- 1) wskaźniki kosztów utrzymania stanów osobowych w zakresie uposażeń (wynagrodzeń) i pozostałych należności pieniężnych;
- 2) wskaźniki kosztów utrzymania stanów osobowych w zakresie świadczeń rzeczowych, w tym: żywienia, umundurowania, leczenia i zakwaterowania;
- 3) wskaźniki kosztów szkolenia;
- 4) wskaźniki kosztów świadczeń rzeczowych polskich przedstawicielstw wojskowych przy międzynarodowych dowództwach wojskowych i Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego;
- 5) wskaźniki kosztów pobytu delegacji zagranicznych w ramach kontaktów z Siłami Zbrojnymi RP;
- 6) wskaźniki kosztów pobytu delegacji Sił Zbrojnych RP za granicą w ramach kontaktów zagranicznych;
- 7) wskaźniki całkowitych kosztów funkcjonowania jednostki wojskowej (RSZ) na osobę.

3. Ogólne zasady opracowywania wskaźników kosztów.

1. Wskaźniki kosztów powinny odzwierciedlać rzeczywisty poziom kosztów ponoszonych i zaewidencjonowanych przez wojskowe jednostki budżetowe na kontach "ZESPOŁU 4"

2. W ramach jednostkowych wskaźników kosztów utrzymania stanów osobowych wprowadza się następujący podział podmiotowy, chyba, że zapisy dotyczące danego wskaźnika uwzględniają odrębny podział podmiotowy:

- 1) żołnierz zawodowy i funkcjonariusz PSP;
- 2) żołnierz nadterminowy;
- 3) żołnierz zasadniczej służby wojskowej;
- 4) kandydat na żołnierza zawodowego i podchorąży SPR;
- 5) pracownik wojska.

3. Za podstawę do wyliczenia jednostkowych wskaźników kosztów w zakresie utrzymania stanów osobowych przyjmuje się zaewidencjonowane koszty oraz faktyczny stan średnioroczny żołnierzy i pracowników wojska opłacanych ze środków budżetowych.

4. Wskaźniki kosztów oblicza się dzieląc roczną wielkość wyodrębnionej w ewidencji grupy kosztów („dd”) przez czynniki ilościowe, np. średnioroczne stany osobowe. Wskaźniki opracowuje się w formie tabel w arkuszu kalkulacyjnym EXCEL i przesyła wraz z dyskiecią do organu finansowego wyższego szczebla.

5. Wskaźniki kosztów za dany rodzaj sił zbrojnych opracowuje się jako średnie arytmetyczne wskaźników opracowanych przez organy finansowe dysponentów trzeciego stopnia.

6. Wskaźniki kosztów za siły zbrojne opracowuje się jako średnie arytmetyczne wskaźników za dany rodzaj sił zbrojnych.

7. Przy obliczaniu jednostkowych i zbiorczych wskaźników kosztów na dany rok, za siły zbrojne, z uwagi na fakt, że wskaźniki obliczone przez organy finansowe ustalane są na podstawie kosztów roku ubiegłego, uwzględnia się również średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, ujęty w ustawie budżetowej lub w projekcie ustawy budżetowej na dany rok.

8. Zbiorcze wskaźniki kosztów opracowuje się na poszczególne typy jednostek organizacyjnych sił zbrojnych posiadających odrębny etat, jako wielkości średnie arytmetyczne, liczone z całkowitych kosztów funkcjonowania jednostek danego typu, w układzie przedstawionym w załączniku nr 8. Kolumnę 3 tego załącznika — „Koszt w stosunku rocznym” — wypełnia się sumując wielkości kosztów jednostek danego typu wykazane w załączniku nr 7 (kolumna 1).

9. Do obliczenia wskaźników kosztów utrzymania stanów osobowych w zakresie uposażeń i pozostałych należności pieniężnych żołnierzy, przyjmuje się koszty zaewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujące symbole grupy kosztów (dd) od 10 do 13, w tym m.in.:

- uposażenia żołnierzy zawodowych, nadterminowych i funkcjonariuszy,
- nagrody uznaniowe i zapomogi dla żołnierzy zawodowych, nadterminowych i funkcjonariuszy,
- nagrody jubileuszowe wypłacane żołnierzom zawodowym i funkcjonariuszom,
- odprawy wypłacane żołnierzom zawodowym i funkcjonariuszom w związku ze zwolnieniem ze służby wojskowej,
- ekwiwalent za niewykorzystany urlop, wypłacany przy zwalnianiu ze służby wojskowej,
- nagrody roczne dla żołnierzy zawodowych, nadterminowych i funkcjonariuszy,
- honoraria wypłacane żołnierzom i funkcjonariuszom na podstawie umowy o pracę oraz na podstawie umowy o dzieło lub umowy zlecenia,
- uposażenia żołnierzy niezawodowych,
- nagrody uznaniowe i zapomogi dla żołnierzy niezawodowych,
- odprawy wypłacane żołnierzom przy zwolnieniu z zasadniczej służby wojskowej i przeszkolenia wojskowego studentów,
- należności pieniężne wypłacane żołnierzom wyznaczonym do pełnienia służby poza granicami państwa w składzie misji specjalnych organizacji międzynarodowych i w ramach ONZ oraz studiującym za granicą,
- pozostałe należności żołnierzy i funkcjonariuszy,
- odrębne wynagrodzenia wypłacane żołnierzom zawodowym za wykonywanie czynności zleconych, wykraczających poza zwykłe obowiązki służbowe,
- inne należności (świadczenia) pieniężne przysługujące żołnierzom,
- składki na ubezpieczenia społeczne żołnierzy i funkcjonariuszy,
- składki na Fundusz Pracy żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy,
- stypendia.

10. Do obliczenia wskaźników kosztów utrzymania stanów osobowych w zakresie wynagrodzeń i pozostałych należności pieniężnych pracowników wojska, przyjmuje się koszty zaewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujące symbol grupy kosztów (dd) 14, w tym m.in.:

- wynagrodzenia osobowe pracowników,
- honoraria wypłacone pracownikom,
- wynagrodzenia osobowe pracowników służby cywilnej,
- dodatkowe wynagrodzenie roczne,
- pozostałe składniki wynagrodzenia,
- pozostałe należności pracowników,
- nagrody z zakładowego funduszu nagród pracowników wojska,
- inne należności (świadczenia) pieniężne przysługujące pracownikom wojska,
- nagrody i wydatki osobowe za szczególne osiągnięcia,
- stypendia,
- składki na rzecz instytucji ubezpieczeniowych z tytułu ubezpieczeń osobowych,
- składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy,
- odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

11. Zestawienie wskaźników kosztów utrzymania stanów osobowych w zakresie uposażeń, wynagrodzeń i pozostałych należności pieniężnych żołnierzy i pracowników wojska opracowuje się według układu określonego w załączniku nr 1.

12. Do obliczenia wskaźników kosztów utrzymania stanów osobowych w zakresie żywienia, przyjmuje się koszty zaewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujące symbole grupy kosztów (dd) od 20 do 24, w tym m.in.:

- wartość wydanych do spożycia środków żywności,
- równoważniki wypłacane w zamian należności żywnościowych,
- wartość wydanego do użytkowania sprzętu stołowo-kuchennego oraz pozostałego sprzętu związanego z procesem żywienia,

- koszty napraw i konserwacji sprzętu,
- koszty pośrednie (koszt opakowań, przerobu żywości, analizy, ekspertyzy, usługi transportowe itp.),
- koszty usług żywieniowych w zakładach zbiorowego żywienia (kasyna, gastronomia cywilna),
- wartość materiałów wydanych na estetykę żywienia i utrzymanie czystości,
- ubytki naturalne.

13. Do obliczenia wskaźników kosztów utrzymania stanów osobowych żołnierzy, funkcjonariuszy i pracowników wojska w zakresie umundurowania, przyjmuje się koszty zaewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujące symbole grupy kosztów (dd) od 30 do 34, w tym m.in.:

- wartość umorzonych przedmiotów zaopatrzenia mundurowego wydanych w naturze do użytkowania (umundurowania, obuwia, bielizny osobistej i pościelowej, oporządzenia, przedmiotów specjalnych itd.),
- wartość środków higieny wydanych w naturze do zużycia,
- równoważniki wypłacane w zamian przedmiotów zaopatrzenia mundurowego nie wydawanego w naturze oraz za przedłużenie okresu używalności,
- równoważniki wypłacane na utrzymanie higieny osobistej oraz konserwację obuwia i oporządzenia wypłacane żołnierzom zasadniczej służby wojskowej,
- pozostałe równoważniki,
- koszty napraw i konserwacji przedmiotów zaopatrzenia mundurowego wykonanych przez specjalistyczne zakłady usługowe (zakłady szewskie, rymarskie, itp.),
- koszty napraw i konserwacji przedmiotów mundurowych wykonanych w ramach oddziału gospodarczego (sprzęt, materiały naprawkowe, itp.),
- koszty pośrednie (opakowania),
- usługi transportowe,
- usługi pralnicze, itp.

14. Do obliczenia wskaźników kosztów utrzymania stanów osobowych w zakresie leczenia, przyjmuje się koszty zaewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujące symbole grupy kosztów (dd) od 40 do 45, w tym m.in.:

- koszty leczenia w SPZOZ-ach oraz innych placówkach służby zdrowia w kraju i za granicą,
- koszty świadczeń związanych z leczeniem członków rodzin żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i kandydatów na żołnierzy zawodowych,
- refundacja z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej kosztów poniesionych przez branżową kasę chorych,
- wartość leków i materiałów medycznych (zakupionych ze środków budżetowych) wydanych do zużycia przez jednostki służby zdrowia (izby chorych, ambulatoria),
- wartość wydanych do użycia sprzętu i wyposażenia medycznego w jednostkach wojskowych (ambulatoria, izby chorych),
- koszty eksploatacji (użytkowania, konserwacji, napraw itp.) sprzętu i wyposażenia medycznego,
- koszty świadczeń społecznych (wartość przedmiotów ortopedycznych wydawanych inwalidom),
- koszty leczenia poza wojskiem oraz pozostałe koszty pośrednie i inne usługi niematerialne (ekspertyzy, analizy, konsultacje medyczne),
- koszty szczepień profilaktycznych,
- koszty badań okresowych i profilaktycznych.

15. Do obliczenia wskaźników kosztów utrzymania stanów osobowych w zakresie zakwaterowania (tzn. koszty eksploatacji i utrzymania budynków koszarowych i internatów, finansowanych bezpośrednio przez jednostki budżetowe), przyjmuje się koszty zaewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujące symbol grupy kosztów (dd) 60, w tym m.in.:

- wartość wytworzonej we własnym zakresie energii cieplnej,
- wyposażenie nie uznawane za środki trwałe,
- sprzęt kwaterunkowy i przeciwpożarowy,
- pozostałe materiały,
- media – energia elektryczna, energia cieplna, gaz, woda, inne,
- usługi w zakresie remontów i konserwacji pomieszczeń i budynków, w tym także koszty zleconego opracowania dokumentacji technicznej oraz zleconego opracowania założeń projektowych dotyczących tych remontów,
- pozostałe usługi,
- podatek od nieruchomości,
- roczna opłata za zarząd gruntami będącymi własnością Skarbu Państwa,
- roczna opłata za zarząd gruntami będącymi własnością jednostki samorządu terytorialnego,
- inne opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego,
- umorzenie mebli i dywanów,
- umorzenie pozostałych środków trwałych o wartości nie przekraczającej wielkości ustalonej w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych, dla których odpisy amortyzacyjne są uznawane za koszt uzyskania przychodu w 100% ich wartości, w miesiącu oddania do użytkowania.

16. Do obliczenia wskaźników kosztów utrzymania stanów osobowych w zakresie pozostałych świadczeń rzeczowych, przyjmuje się koszty zaewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujące symbole grupy kosztów (dd) od 50 do 54.

17. Zestawienie wskaźników kosztów utrzymania stanów osobowych w zakresie świadczeń rzeczowych, opracowuje się według układu określonego w załączniku nr 2.

18. Do obliczenia wskaźników kosztów dotyczących szkolenia, przyjmuje się koszty zaewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujące symbole grupy kosztów (dd) od 15 do 18 oraz od 70 do 76, w tym m.in.:

- wartość zużytej amunicji bojowej, ćwiczebnej, materiałów wybuchowych, środków pozorowania i imitowania pola walki,
- wartość wydanego do używania (zużycia) drobnego sprzętu, środków trwałych o charakterze wyposażenia, materiałów oraz części zamiennych do tego sprzętu i wyposażenia, wartość wydanych do zużycia części zamiennych do trenażerów i symulatorów,
- koszty poniesione na eksploatację, modernizację i rozbudowę terenowej (garnizonowej i poligonowej) bazy szkoleniowej nie zaliczonej do obiektów infrastruktury,
- wartość wykorzystywanego do szkolenia wojsk – wydanego do używania (zużycia) – drobnego sprzętu, środków trwałych o charakterze wyposażenia, pomocy dydaktycznych oraz części zamiennych do tego sprzętu i wyposażenia (nie wliczanych w koszty eksploatacji uzbrojenia i sprzętu oraz infrastruktury),
- wartość wydanych z magazynu i zużytych do szkolenia wojsk materiałów i druków,
- wartość wydanych do używania (zużycia) pomocy naukowych, dydaktycznych i książek,
- usługi materialne i niematerialne związane z eksploatacją i utrzymaniem sprzętu wykorzystywanego do szkolenia wojsk (nie wliczanych w koszty eksploatacji uzbrojenia i sprzętu oraz infrastruktury) oraz szkoleniem programowym wojsk (np. wykłady, informacje, seminaria, zajęcia grupowe, ekspertyzy, ogłoszenia, itp.),
- wartość wypłaconych odszkodowań za szkody wyrządzone w czasie ćwiczeń podmiotom gospodarczym oraz osobom prywatnym,
- wydatki na rzecz żołnierzy zawodowych i słuchaczy szkół wojskowych pobierających naukę poza resortem obrony narodowej,
- wydatki związane ze szkoleniem pracowników wojska,
- koszty eksploatacji uzbrojenia i sprzętu.

19. Zestawienie wskaźników kosztów dotyczących szkolenia opracowuje się według układu określonego w załączniku nr 3.

20. Do obliczenia wskaźników kosztów świadczeń rzeczowych związanych z utrzymaniem polskich przedstawicielstw wojskowych przy międzynarodowych dowództwach wojskowych i Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, przyjmuje się koszty zaewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujące symbol grupy kosztów (dd) 80, w tym m.in.:

- utrzymanie obiektów własnych,
- czynsze i inne opłaty za obiekty wynajęte,
- materiały i wyposażenie,
- podróże,
- transport,
- opłaty pocztowe i telekomunikacyjne,
- wydatki okolicznościowe,
- opłaty za szkołę,
- pozostałe wydatki.

21. Wskaźnik kosztów świadczeń rzeczowych związanych z utrzymaniem polskich przedstawicielstw wojskowych przy międzynarodowych dowództwach wojskowych i Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego opracowuje się według układu określonego w załączniku nr 4. W powyższych wskaźnikach kosztów nie ujmuje się świadczeń rzeczowych i pieniężnych, ujmowanych w odrębnych wskaźnikach, np. uposażeń, umundurowania.

22. Wskaźnik kosztów pobytu delegacji zagranicznych w ramach kontaktów z Siłami Zbrojnymi RP opracowuje się według układu określonego w załączniku nr 5. Do obliczenia tych wskaźników przyjmuje się koszty zaewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujące symbol grupy kosztów (dd) 55, w tym m.in.:

- wydatki na hotele, wyżywienie, przejazdy, itp.,
- wydatki związane z finansowaniem implementacji międzynarodowych porozumień o kontroli zbrojeń.

23. Wskaźnik kosztów pobytu delegacji Sił Zbrojnych RP za granicą w ramach kontaktów zagranicznych opracowuje się według układu określonego w załączniku nr 6. Do obliczenia tych wskaźników przyjmuje się koszty zaewidencjonowane na kontach ZESPOŁU 4”, obejmujące symbol grupy kosztów (dd) 56, w tym m.in. wydatki na hotele, wyżywienie, przejazdy, itp.

24. Wskaźnik całkowitych kosztów funkcjonowania jednostki wojskowej (RSZ) na osobę, opracowuje się według układu określonego w załączniku nr 7. Do obliczenia tych wskaźników przyjmuje się wszystkie koszty zaewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”.

Załączniki do „Zasad metodycznych opracowywania norm budżetowych i wskaźników kosztów utrzymania wojsk dla potrzeb planowania i prognozowania budżetowego w resorcie obrony narodowej”.

Załącznik nr 1

**ZESTAWIENIE
WSKAŹNIKÓW KOSZTÓW UTRZYMANIA STANÓW OSOBOWYCH
W ZAKRESIE UPOSAŻEŃ, WYNAGRODZEŃ I POZOSTAŁYCH NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNYCH
ŻOŁNIERZY I PRACOWNIKÓW WOJSKA ZA ROK .....
W JEDNOSTCE WOJSKOWEJ / RSZ**

.....
NUMER I TYP JEDNOSTKI WOJSKOWEJ (NAZWA RSZ) *)

w zł

	Wyszczególnienie				
	Żołnierze zawodowi i funkcjonariusze PSP	Żołnierze nadterminowi	Kandydaci na żołnierzy zawodowych i podchorążowie SPR	Żołnierze zasadniczej służby wojskowej	Pracownicy wojska
1	2	3	4	5	6
ROZNY KOSZT UPOSAŻEŃ/WYNAGRODZEŃ I POZOSTAŁYCH NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNYCH					
ŚREDNIOROCZNY STAN OSOBOWY					
WSKAŹNIK NA OSOBĘ:					
W STOSUNKU ROCZNYM:					
W STOSUNKU MIESIĘCZNYM:					

*) jako typ jednostki podaje się: brygada zmechanizowana, brygada pancerna, batalion dowodzenia dywizji, pułk artylerii przeciwpancernej, pułk przeciwlotniczy, itp.

**ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW KOSZTÓW UTRZYMANIA STANÓW OSOBOWYCH
W ZAKRESIE ŚWIADCZEŃ RZECZOWYCH ZA ROK .....**
W JEDNOSTCE WOJSKOWEJ / RSZ .....

NUMER I TYP JEDNOSTKI WOJSKOWEJ (NAZWA RSZ) *)

Wyszczególnienie		Rodzaj świadczenia rzeczowego				
		żywienie	umundurowanie	leczenie	zakwaterowanie	poz
1		2	3	4	5	
Żołnierze zawodowi i funkcjonariusze PSP	Roczny koszt					
	Średnioroczny stan osobowy					
	w stosunku rocznym					
	w stosunku miesięcznym					
Żołnierze nadterminowi	Roczny koszt					
	Średnioroczny stan osobowy					
	w stosunku rocznym					
	w stosunku miesięcznym					
Kandydaci na żołnierzy zawodowych i podchorążowie SPR	Roczny koszt					
	Średnioroczny stan osobowy					
	w stosunku rocznym					
	w stosunku miesięcznym					
Żołnierze Zasadniczej służby wojskowej	Roczny koszt					
	Średnioroczny stan osobowy					
	w stosunku rocznym					
	w stosunku miesięcznym					
Pracownicy wojska	Roczny koszt					
	Średnioroczny stan osobowy					
	w stosunku rocznym					
	w stosunku miesięcznym					
Uprawnieni członkowie rodzin żołnierzy zsw i kandydatów na żołnierzy zawodowych	Roczny koszt	X	X		X	
	Średnioroczny stan osobowy	X	X		X	
	w stosunku rocznym	X	X		X	
	w stosunku miesięcznym	X	X		X	

*) jako typ jednostki podaje się: brygada zmechanizowana, brygada pancerna, batalion dowodzenia dywizji, pułk artylerii przeciwlotniczy, itp.

**ZESTAWIENIE
WSKAŹNIKÓW KOSZTÓW SZKOLENIA ZA ROK .....**
W JEDNOSTCE WOJSKOWEJ / RSZ .....
NUMER I TYP JEDNOSTKI WOJSKOWEJ (NAZWA RSZ) ¹⁾ .....

Lp.	Wyszczególnienie	Średnio- roczny stan osobowy	Koszty środków bojowych			Pozostałe koszty szkolenia			Koszty eksploatacji UjSW			Ogółem		w zł	
			Wartość zużytych środków bojowych	Wskaźnik na osobę		Kosz- ty	Wskaźnik na osobę		Kosz- ty	Wskaźnik na osobę		Koszty	Wskaznik na osobę w stosunku miesięcz- nym		
				w stosunku rocznym	w stosunku miesięcznym		w stosunku rocznym	w stosunku miesięcz- nym		w stosunku rocznym	w stosunku miesięcz- nym				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1.	Żołnierze zawodowi								x	x	x	x	x	x	x
2.	Żołnierze niezawodowi								x	x	x	x	x	x	x
3.	Kandydaci na żołnierzy zawodowych								x	x	x	x	x	x	x
4.	Razem (1+2+3)														
5.	Pracownicy wojska		x	x	x				x	x	x	x	x	x	x

¹⁾ jako typ jednostki podaje się: brygada zmechanizowana, brygada pancerna, batalion dowodzenia dywizji, pułk artylerii przeciwpancernej, pułk przeciwlotniczy, itp.

UWAGA: W kolumnie 4 ujmuje się wartość wydanej i zużytej podczas szkolenia amunicji, środków pozoracji i materiałów wybuchowych, ewidencjonowanych na koncie 4-421-dd.

W kolumnie 7 ujmuje się koszty szkolenia ewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujących symbole grupy kosztów (dd) od 15 do 18, po pomniejszeniu o koszty zużycia amunicji.

W kolumnie 10 ujmuje się koszty eksploatacji UjSW ewidencjonowane na kontach „ZESPOŁU 4”, obejmujących symbole grupy kosztów (dd) od 70 do 76.

Wartość wskaźnika w kolumnie 11 uzyskuje się dzieląc wartość liczbową w kolumnie 10 przez średnioroczny stan osobowy – kolumna 3.

Wartość wskaźnika w kolumnie 12 uzyskuje się dzieląc wartość liczbową w kolumnie 11 przez 12 miesięcy.

Wartość wskaźnika w kolumnie 13 stanowi sumę wartości liczbowych z kolumn 4, 7 i 10.

Wartość wskaźnika w kolumnie 14 stanowi sumę wartości liczbowych z kolumn 5, 8 i 11.

Wartość wskaźnika w kolumnie 15 stanowi sumę wartości liczbowych z kolumn 6, 9 i 12.

Załącznik nr 4

**WSKAŹNIK
KOSZTÓW ŚWIADCZEŃ RZECZOWYCH ZWIĄZANYCH Z UTRZYMANIEM POLSKICH
PRZEDSTAWICIELSTW WOJSKOWYCH PRZY MIĘDZYNARODOWYCH DOWÓDZTWACH WOJSKOWYCH
I ORGANIZACJI TRAKTATU PÓŁNOCNOATLANTYCKIEGO ZA ROK .....**

w zł

Koszty świadczeń rzeczowych związanych z utrzymaniem przedstawicielstw	Średnioroczny stan osobowy żołnierzy zawodowych w przedstawicielstwach	Wskaźnik na osobę	
		w stosunku rocznym	w stosunku miesięcznym
1	2	3	4

Załącznik nr 5

**WSKAŹNIK
KOSZTÓW POBYTU DELEGACJI ZAGRANICZNYCH W RAMACH KONTAKTÓW
Z SIŁAMI ZBROJNYMI RP ZA ROK .....**
W JEDNOSTCE WOJSKOWEJ/RSZ .....
NUMER I TYP JEDNOSTKI WOJSKOWEJ (NAZWA RSZ) *

w zł

Koszty pobytu delegacji zagranicznych	Liczba osobodni	Wskaźnik na osobodzień
1	2	3

*) jako typ jednostki podaje się: brygada zmechanizowana, brygada pancerna, batalion dowodzenia dywizji, pułk artylerii przeciwpancernej, pułk przeciwlotniczy, itp.

**WSKAŹNIK
KOSZTÓW POBYTU DELEGACJI SIŁ ZBROJNYCH RP
ZA GRANICĄ W RAMACH KONTAKTÓW ZAGRANICZNYCH ZA ROK .....**
W JEDNOSTCE WOJSKOWEJ / RSZ .....
NUMER I TYP JEDNOSTKI WOJSKOWEJ (NAZWA RSZ)^{*)}

w zł

Koszty pobytu za granicą	Liczba osobodni	Wskaźnik na osobodzień
1	2	3

^{*)} jako typ jednostki podaje się: brygada zmechanizowana, brygada pancerna, batalion dowodzenia dywizji, pułk artylerii przeciwpancerne.

**WSKAŹNIK
CAŁKOWITYCH KOSZTÓW FUNKCJONOWANIA NA OSOBĘ**

JEDNOSTKI WOJSKOWEJ/RSZ .....

NUMER I TYP JEDNOSTKI WOJSKOWEJ (NAZWA RSZ) *)

ZA ROK .....

Całkowite koszty funkcjonowania jednostki wojskowej/RSZ	Średnioroczny stan osobowy żołnierzy zawodowych, niezawodowych i pracowników wojska	Wskaźnik na osobę	
		w stosunku rocznym	w stosunku miesi
1	2	3	4

*) jako typ jednostki podaje się: brygada zmechanizowana, brygada pancerna, batalion dowodzenia dywizji, pułk artylerii p
pułk przeciwlotniczy, itp.

UWAGA: w kolumnie 1 ujmuje się saldo Wn z zestawienia obrotów i sald kont „ZESPOŁU 4”.

**ZESTAWIENIE
ZBIORCZYCH WSKAŹNIKÓW KOSZTÓW**

JEDNOSTEK PODLEGLYCH .....
(nazwa RSZ)

ZA ROK .....

L.p.	Typ jednostki *)	Koszt w stosunku rocznym	Koszt w stosunku m
1	2	3	4

*) jako typ jednostki podaje się: brygada zmechanizowana, brygada pancerna, batalion dowodzenia dywizji, pułk artylerii i pułk przeciwlotniczy, itp.